

DOCUMENTE INEDITE DE LA ION GHICA

de CORNELIA APOSTOL

Referindu-se la rolul științei în dezvoltarea societății, în scrierile sale, Ion Ghica sublinia "Popoarele nu se mai întorc înapoi și trecutul nu mai revine; nici nu suntem dintr-acei care ar dori să-l mai vadă, chiar de ar mai fi el cu puțință. Credem în progres, căci el este o condițiune a naturii fizice și morale, căci numai el ne poate duce sigur la înălțimea la care ne este permis să aspirăm ca societate și ca națiune; dar știm că el nu se realizează decât prin știință"¹.

Personalitate marcantă a vieții românești a secolului al XIX-lea, Ion Ghica a desfășurat o intensă activitate, impunându-se în viața politică și în diplomația românească, dar totodată a dedicat mult timp scrișului, lăsând numeroase studii și pagini de literatură. "A început conspirator, a urmat cu belu de Samos, reformator în sens european, și cu mult succes; a încheiat ca reprezentant al României la Londra"², astfel sintetiza Nicolae Iorga activitatea de o viață a uneia din cele mai complexe figuri din generația celor ce au făurit România modernă.

În patrimoniul muzeului nostru, de-a lungul anilor prin importante și valoroase achiziții, s-au constituit importante fonduri documentare privitoare la viața și activitatea multor personalități ale istoriei românilor. Un astfel de exemplu îl reprezintă și fondul Ghica, constituit prin achizițiile din anii 1983 și 1984³ de la familia Radu Greceanu.

Cuprinzând un mare număr de materiale - documente, fotografii, decorații și obiecte personale -, acest fond este unul dintre cele mai importante, mai ales datorită valorii sale documentar-istorică.

Cele mai multe dintre documente - manuscrise și acte oficiale - se referă la viața și activitatea lui Dimitrie I. Ghica, fiul revoluționarului de la 1848, Ion Ghica, cel care a desfășurat o îndelungată activitate politico-diplomatică.

Documentele pot fi grupate, după conținutul lor, în câteva categorii: cele referitoare la preocupările lui Dimitrie I. Ghica în domeniul filozofiei, literaturii și istoriei românești și universale; documente cu caracter politico-diplomatic, datând din perioada activității sale în cadrul legației de la Berlin și în sfârșit, trei acte referitoare la Ion Ghica.

Data fiind tema sesiunii noastre, ne-am oprit asupra celor trei documente de la Ion Ghica. Ele au un caracter personal, fiind întocmite către sfârșitul vieții și cuprind donații de moșii către fiul său Dimitrie I. Ghica.

Primul document⁴, datat 23 noiembrie 1881, este un act de donație, prin care Ion Ghica dăruiește fiului său Dimitrie Ion Ghica, jumătate din moșia Colacu, care face parte din întreaga moșie Ghergani situată în județul Dâmbovița, plasa Ialomița⁵. Documentul poartă semnătura lui Ion Ghica. În continuare, fiul său, Dimitrie Ion Ghica, menționează că acceptă "cu recunoștință această donațiune"⁶.

Moșia Gergani, situată în județul Dâmbovița - ca proprietate a familiei Ghica - apare menționată în documente din a doua jumătate a secolului al XVII-lea⁷. Într-un alt document, datat 23 iunie 1785, se menționa "adică eu lordache Inghimpețeanu dimpreună cu soția mea Zamfira... având eu rămasă de la părinții mei o moșie ce se numește Ghergani în sud Dâmbovița... am vândut-o dumisale de a noastră bună-vole și nesiliți de nimeni"⁸, cumpărătorul fiind Dumitrache Ghica, fost mare ban (1718-1803).

Dumitru Ghica (1793-1845) - tatăl lui Ion Ghica și deci Ion Ghica și apoi fiul său, Dimitrie I.Ghica, fiind descendenți pe linie directă ai marelui ban⁹.

Actul de donație, sus-menționat este scris, cu cerneală neagră, pe hârtie filigran, 1 filă, recto, înălțimea 35 cm., lat. 21 cm., cu timbru fix și timbru sec al României¹⁰.

Cel de-al doilea document este adresa lui Ion Ghica și a lui Dimitrie I.Ghica către președintele Tribunalului Ilfov, secțiunea notariat, prin care se solicită "autenticitatea legală alăturatului act de donațiune"¹¹.

Întocmit la București, în 24 noiembrie 1881, documentul-manuscris, cu cerneală neagră, pe hârtie filigran, este semnat de cei doi solicitanți; are 2 file, scris recto; înalt de 34 cm., lat de 21,5 cm., iar în colțul din stânga, sus, este aplicat un timbru de 25 bani.

Cel de-al treilea document, prezentarea făcându-se în ordinea cronologică este tot un act de donație întocmit la Londra¹², prin care Ion Ghica dăruiește fiului său o altă parte din moșia Ghergani. "Moșia mea Mavrodinu-Ghergani, din Districtul Dâmbovița, plasa Ialomița... o dăruiesc fiului meu Dimitrie Ion Ghica în plină proprietate"¹³. Actul, datat 1886 decembrie 20, a fost încheiat la Legațiunea României de la Londra, unde Ion Ghica îndeplinea funcția de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar¹⁴, în prezența primului secretar al Legațiunii, D.Nedeyanu, care în baza articolului 1171 din Codul Civil și art. 17 din Regulamentul pentru Legațiuni, autentifică documentul. Alături de semnătura primului secretar se află sigiliul Legației României de la Londra¹⁵.

Pe pagina a treia Dimitrie I.Ghica menționează că primește cu recunoștință donațiunea. Însemnarea se face la Berlin, în 22 ianuarie/3 februarie 1887. Semnează ministrul Litanu (Vârnab) - care era în acel moment trimisul extraordinar și ministrul plenipotențiar al României la Berlin¹⁶. Alături este aplicată ștampila în tuș verde a Legației de la Berlin și sigiliul în tuș albastru. În încheierea paginii se află înscrisul Tribunalului

Jud. Dâmbovița, în care se menționează transmiterea actului de donație în "registru de transcripțiuni astăzi la șease (6) Februarie 1887 în Târgovice la nr. 31/87"¹⁷. Grefier A. Negoiescu. Documentul având pe prima filă, sus, sigiliul Legației Române al Londra, este scris în cerneală neagră și mov, 2 file, scrise pag. 1-2-3, l=33,5 cm., lat=21 cm. El poartă semnăturile lui Ion Ghica, Dimitrie Ion Ghica, D.Nedeyanu, Liteanu și A.Negoiescu.

Valoarea documentelor prezentate constă nu numai în faptul că ele ne dau informații asupra familiei Ghica, dar și asupra activității lor diplomatice din anii 1881-1887.

NOTE

1. Ion Ghica, Scrieri, Opere complete, vol I, 1914, p. 5.
2. Nicolae Iorga, Oameni care au fost, București 1975, p. 122-123.
3. Muzeul Național de Istorie a României, oferta 1891/1983 și oferta 1996/1984.
4. M.N.I.R., nr. inv. 176750.
5. Ibidem
6. Ibidem
7. George Potra, Tezaurul documentar al jud. Dâmbovița (1418-1800), 1972, p. 419.
8. George Potra, op. cit., pag. 829-830.
9. Octav George Lecca, Familiile boierești române, București 1898, p. 240-243.
10. M.N.I.R., nr. inv. 176750.
11. M.N.I.R., nr. inv. 176751.
12. M.N.I.R., nr. inv. 176752.
13. Ibidem.
14. Reprezentanțele diplomatice ale României, vol. I (1859-1917), București, 1967, pag. 323.
15. M.N.I.R., nr. inv. 176752.
16. Reprezentanțele diplomatice ale României, pag. 233.
17. M.N.I.R., nr. inv. 176752.

UNPUBLISHED DOCUMENTS FROM ION GHICA

- Abstract -

Three unpublished documents purchased by the National History Museum together with other important documents that belonged to Ghica's family are presented by the author of this paper.

The three documents have a private character and they were written towards the end of Ion Ghica's life. He makes references to his estate Ghergani of Dâmbovița county which he donated to his son Dimitrie.

This paper analyses the content of each and every document and the terms in which they were concluded. It also deals with aspects regarding the political-diplomatic activity carried out by Ion Ghica at the Romanian Embassies in London and Berlin at the end of the 19th century.

Translated by Daniela Zdrenghia

Act de Donațiune

Subsemnatul, proprietarul mosiei

Gherganii, dăruiește de bună voie, în plină
proprietate fiului său Dimitrie Ion Ghica
o jumătate din mosia mea Colacul, care face parte din in-
treaga mosie Gherganii situată în județul Timbovița pla-
sa Salomita și care se învecinează spre miază noapte cu
mosia mea Țîngul Lupului, spre miază zi cu mosia
Ghimpatii ai Domnului S. Răuflex, spre răsărit mer-
ge pînă în Apa Trevedia și spre apus pînă în apa
Colintina - Îmi rezerv însă dreptul de a ține pădu-
rile de pe acea mosie cît timp voui fi în viață.
Spre a se putea opune această donațiune celor de al-
tăia consimt a se transcrie la Tribunalul local

Ion Ghica

Subsemnatul acceptă cu recunoștiință această
donațiune a jumătății din mosia Colacul județul
Timbovița plasa Salomita
Dimitrie Ion Ghica

Fig. 1. Document. Act de donație al lui Ion Ghica către fiul său Dimitrie.
București, 23 noiembrie 1881.
Colecția Muzeului Național de Istorie a României.
Document. Ion Ghica's donation to his son Dimitrie. Bucharest,
November/23/1881.
The National History Museum of Romania.

Bucuresti 24. Nov. 1881

Domnule Presedinte

Binevoiti a da autenticitatea

legala ataturatului act de Donatiuni al jumati
moșiei mele Colacul din plasa Salomita
Judetul Dimbovita către fiul meu Dimitrie
Ion Ghica spre a se putea transcrie la Tribunalul
local

Primiți Domnule Presedinte asigurarea
pea osebitei mele consideratiuni

Dimitrie Ion Ghica

Dimitrie Ion Ghica

Domnule Sale

Domnului Presedinte al Trib. Supr.
Sectiunea de Notariat

Fig. 2. Document. Cerere de autentificare a actului de donație. București, 24 noiembrie 1881.

Colecția Muzeului Național de Istorie a României.

Document. Authentication petition of the donation. Bucharest, November/24/1881.

The National History Museum of Romania.

Act de Donatiune.

Moria mea Mavrodinu - Ghergari,
din Distrietul Dimbovita, plasa
Talomita, ce o am cumparata de la
D. m. George Niculescu, o daua
fiului meu Dimitrie Ion Ghica
in plina proprietate, rezervandu-mi
mie taerea padurilor de pe acea
morie pe cat timp voi fi in viata.
Londra 20 Decembrie st. n. 1886.

Ion Ghica

Legatiunea Romaniei din Londra.

Inaintea noastra Primul Secretar
al Legatiunii Romane din Londra a cam-
pirat in persoana D. m. Ion Ghica sti-
puland in numele D.-sale propriu con-
form petitiunii D.-sale inregistrata
la n° 2 prin care a cerut autenti-
ficarea prezentului act si dupa ce

Fig. 3. Document. Act de donație. Londra, 20 decembrie 1886.
Actul de confirmare a primirii donației de către Dimitrie Ghica.
Berlin, 22 ianuarie/3 februarie 1887. Fila 1
Colecția Muzeului Național de Istorie a României.
Document. Donation. Londra, December/20/1886.
Act by which Dimitrie Ghica acknowledged the receipt of the dona-
tion. Berlin. January/22 - February/3/1887.
The National History Museum of Romania.